

چکیده

مقدمه: خطاهای پزشکی، از چالش‌های مهم تهدید کننده‌ی نظام سلامت است. از شایع‌ترین خطاهای پزشکی شناخته شده می‌توان به خطاهای دارویی اشاره کرد که می‌تواند منجر به صدمات جدی و حتی مرگ بیماران شود. هدف از این مطالعه بررسی تاثیر یادگیری فعال از خطاهای دارویی بر میزان بروز آنها در حیطة پرستاری می‌باشد.

روش پژوهش: این پژوهش یک مطالعه مداخله‌ای و نیمه تجربی در سال ۹۹، در شش بخش بیمارستان با ماهیت بیماری‌های داخلی و با محوریت ۹۳ نفر از کادر پرستاری در دو گروه کنترل و مداخله اجرا شد. ۶۷/۷۴ درصد از آنها در آزمون مدیریت ایمنی دارویی و ۵۰/۵۳ درصد در یادگیری فعال از خطاها شرکت داشته‌اند. ۸۴/۹ درصد افراد شرکت کننده در مطالعه زن بودند. ۹۶/۷۵ درصد پرستاران دارای مدرک کارشناسی پرستار ۵۸/۰۵ درصد افراد شرکت کننده در گروه سنی ۲۵ تا ۳۵ سال بوده‌اند. آگاهی و دانش گروه مداخله و کنترل از طریق آزمون مدیریت ایمنی دارویی به صورت پیش و پس آزمون مورد سنجش قرار گرفت. یادگیری فعال از خطاهای دارویی بر اساس شرح داستانی کوتاه و بررسی آن توسط پرستاران گروه مداخله انجام شد. در نهایت نتایج آن با آمار خطاهای دارویی گزارش شده در بازه زمانی مطالعه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و آزمون ویلکاکسون دو نمونه‌ای جهت بررسی تاثیر دوره بر میزان گزارش‌دهی خطاهای دارویی و همچنین میزان دانش و آگاهی پرستاران در این زمینه استفاده شد.

یافته‌ها: تغییرات میزان دانش پرستاران و خطای دارویی گزارش شده در گروه مداخله با سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ اختلاف معناداری را نشان می‌دهد. در حالیکه این اختلاف در گروه کنترل وجود ندارد. میانگین پاسخگویی درست به سوالات در گروه مداخله ۶/۸۶ درصد بهبود داشته است. همچنین میزان گزارش‌دهی خطای دارویی آن از ۱۲/۵ به ۶۰/۸ درصد بهبود یافت. در مرحله پیش‌آزمون، مولفه‌های "انواع دسته‌بندی داروها" با ۷/۵ درصد، "مدیریت پیشگیرانه داروهای مشابه" با ۷/۹۳ درصد کمترین پاسخگویی صحیح را داشته‌اند. پس از مداخله مولفه‌های "روش شناسایی هویت بیمار قبل از دارودهی" ۳۹/۸۳ درصد، "انواع دسته‌بندی دارویی" ۳۵/۷۰ درصد، "تعریف خطای پزشکی" ۲۴/۷۷ درصد نسبت به مرحله پیش‌آزمون بیشترین میزان پیشرفت را داشته‌اند. بیشترین بهبود در آزمون‌ها و گزارش‌دهی خطای دارویی مربوط به بخش ریه بوده است که در آن مولفه‌های "تعریف خطای پزشکی"، "انواع دسته‌بندی دارویی" و "علل بروز خطای دارویی" بیشترین میزان بهبود را داشته‌اند.

نتیجه‌گیری: آموزش مستمر پرستاران به عنوان یکی از مهمترین عناصر ارائه خدمات مراقبتی و درمانی با محوریت مشارکت فعال آنها در یادگیری از خطاها، می‌تواند نقش بسیار حیاتی و کلیدی در دانش و آگاهی، گزارش‌دهی خطاهای دارویی و در نهایت کاهش آنها داشته باشد. همچنین تمرکز بر آموزش مفاهیم خطای پزشکی، انواع دسته‌بندی دارویی و نحوه مدیریت آنها می‌تواند تاثیر بسزایی در این راستا داشته باشد.

کلیدواژه: خطای دارویی، خطای پزشکی، یادگیری فعال، پرستاران، یادگیری و به اشتراک‌گذاری